

RDB – Őshonos lombos fajokkal elegyes idegenhonos lombos és vegyes erdők

Az egykori temető felett felmért erdőfóliót jelöltük ezzel az élőhelytípussal. Az őshonos fajok mellett, mint: fehér nyár (*Populus alba*), szil (*Ulmus* sp.), nagyobb arányban vannak jelen az idegenhonos fajok: zöld juhar (*Acer negundo*), amerikai kőris (*Fraxinus pennsylvanica*) és a fehér akác (*Robinia pseudo-acacia*).
(*Fraxinus pennsylvanica*) és a fehér akác (*Robinia pseudo-acacia*).
Az aljnövényzet néhány érdekesebb faja, a gyomfajok mellett: a kónya sárma (*Ornithogalum boucheanum*), a mezei tyúktaréj (*Gagea pratensis*), az illatos ibolya (*Viola odorata*). Melléjük, a sítkra ültetett dísznövények tenyésznek: nagy télizöld (*Vinca major*), vaskos börtlevél (*Bergenia crassifolia*) stb.
A szegeilyében fekete bodza (*Sambucus nigra*), gyalogbodza (*Sambucus ebulus*) és közönséges orgona (*Syringa vulgaris*) fordul elő.

S7 – Nem őshonos fajú ültetett fásportok, erdősávok és fasorok

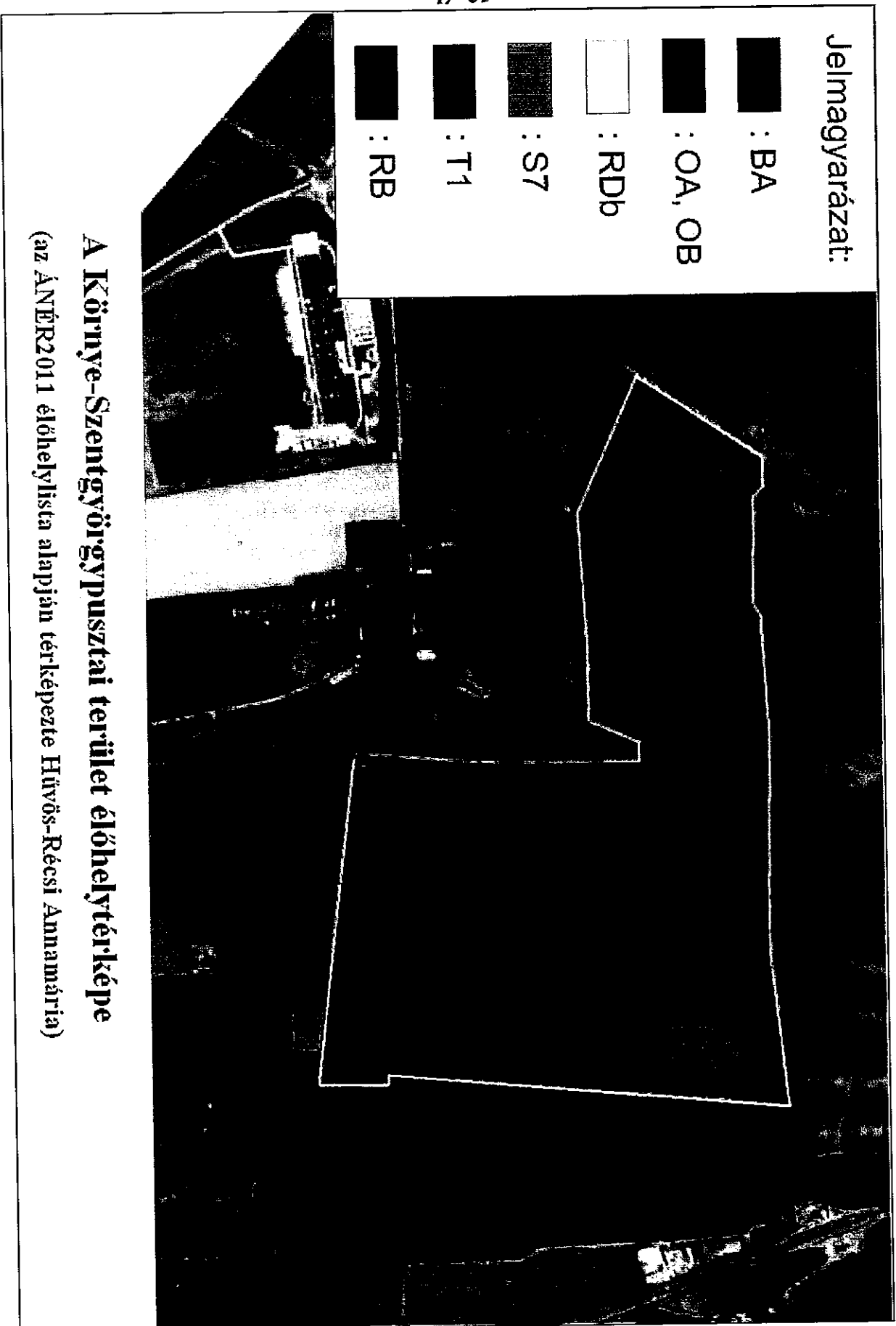
Mezővédő erdősáv, fehér akác (*Robinia pseudo-acacia*) telepítéssel. Az akác mellett helyenként előforduló legjellemzőbb fajok: fekete nyár (*Populus nigra*), amerikai kőris (*Fraxinus pennsylvanica*). A fasor alatt megműzódó cserjefaját: fekete bodza (*Sambucus nigra*), szárazabb termőhelyen a fagyal (*Ligustrum vulgare*), az egybibés galagonya (*Crataegus monogyna*).
Aljnövényzetét nitrofil gyomok képezik, gyakori a nagy csalán (*Urtica dioica*), a csemege baraboly (*Chaerophyllum bulbosum*), a mezei kátáng (*Cichorium intybus*), a fekete üröm (*Artemisia vulgaris*). Invazív faj a kanadai aranyvessző (*Solidago canadensis*).

T1 – Egyéves, intenzív szántóföldi kultúrák

Művelés alatt álló szántóterületek kerültek ide besorolásra.

RB – Őshonos fajú puhafás jellegűen vagy pionír erdők

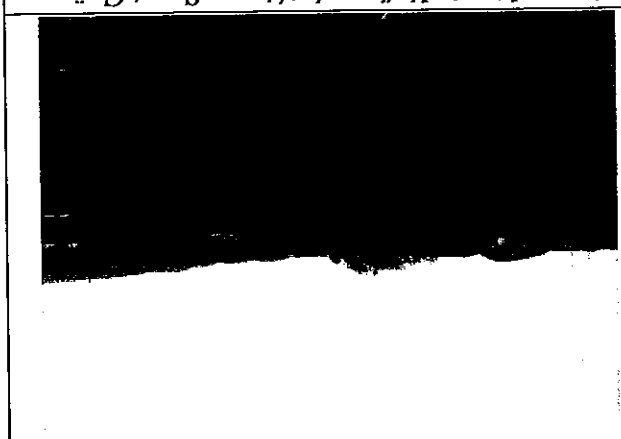
Két állományát jeleztük a térképezett területen, de ezek, fajaj-összetételüket tekintve eltérő jellegűek.
Az egyik állomány a vízfolyás mellett elterülő kis füzes folt. Erősen vadjárta, cserjeszintjében csak fekete bodza (*Sambucus nigra*) és a hamvas szeder (*Rubus caesius*) fordul elő. Aljnövényzete a taposás miatt helyenként hiányzik, egyébként jellegetlen fajok alkotják: martilapu (*Fussilago farfara*), erdei gyömbérgyökér (*Gemma urbanum*), kuszó boglárka (*Ranunculus repens*), zamatos turbolya (*Anthriscus cerefolium*), kanadai aranyvessző (*Solidago canadensis*), egy-két csombóan a gyepes sédbúza (*Deschampsia caespitosa*) is képviselteti magát. Állományalkotót fajtája a törékeny tűz (*Salix fragilis*).
A másik állomány a Bodzákút néven jelölt erdőfolt, melynek talaja nedves. Alacsonyabb tőrszinten, a szomszédos tölgyes erdőben, szivarágó víziú forrás tőre a felszínre. Szinte kizárólag fehér nyár (*Populus alba*) alkotja, közülük jó néhány idősebb példány is akad. Cserjeszintjében a fekete bodza (*Sambucus nigra*) képez sűrű állományt, a fákra borostyán (*Hedera helix*) kúszik fel. Gyepszintje gyér, nagy csalán (*Urtica dioica*), erdei gyömbérgyökér (*Gemma urbanum*), kanadai aranyvessző (*Solidago canadensis*) jelenlétét rögzítettük benne.

12. ábra

Védett növényfajok előfordulása a területen

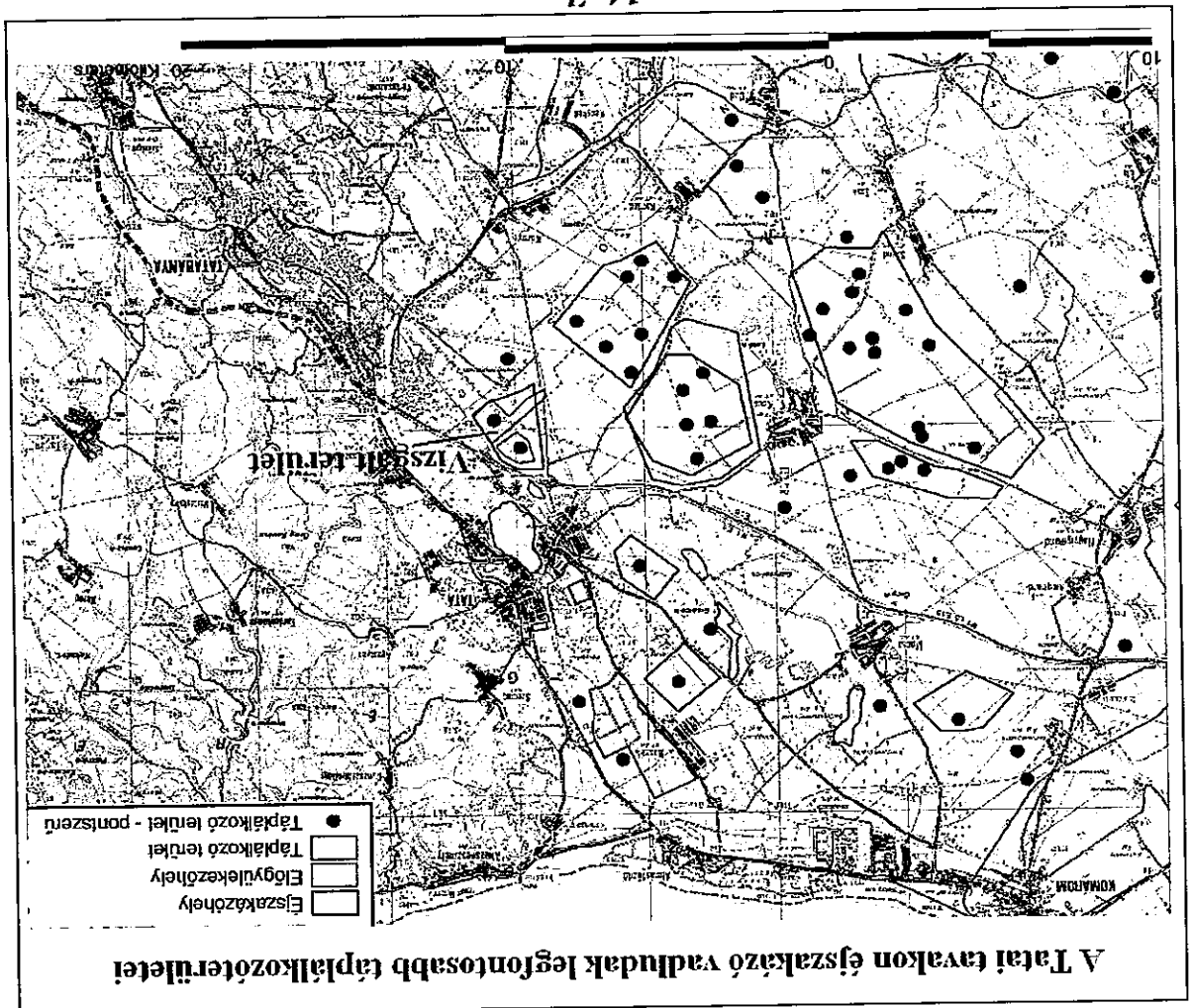
A terepbejárás alkalmával a vizsgált területen védett növényfaj nem került és előfordulásukra vonatkozó irodalmi adatot sem találtunk.

	
<p>A Szent György-er felső szakaszának vadjárta medre</p>	<p>A nagykiterjedésű agrárújon a Szent György-er úde sávjá jelent némi változatosságot</p>
<p>A régi Szentgyörgypusztai temető kis ligete is az élőhelyi változatosságot növeli</p>	<p>A Bodza-kút kis nyárfaligete ma már száraz, a forrás kacsit lejjebb ered, de a szárnó itt jó vízellátottságu</p>
<p>A mintegy 330 hektáros vizsgált terület túlnyomó része nagyüzemi szárnó</p>	<p>A régi major mellett kiseb gyep a puffterületen kívül esik</p>

13. ábra: Jellemző élőhelyek a területen

4.2. A terület jelentősége a Tata térségében telő vadudak táplálkozásában és vonulásában

A Tatai tavakon telő vadudak legfontosabb táplálkozótérületei Tata, Naszály, Mocsá, Kocs, Nagyigmánd, szákszend, Kömöd, Dad és Környe határában húzódó nagykiterjedésű mezőgazdasági területeken találhatók (14. ábra).

A Környe-Szentgyörgypusztai szomszédságban húzódó földek az 1990-es évek végéig még fontos szerepet játszottak a Tatai telő vadudak és vadrécek táplálkozásában, gyakorta lehetővé tették több ezer madarcsoportokat itt látni, a mai Bridgestone területen pedig egy-egy alkalommal tízezer táplálkozó vadlúdcsapat is előfordult. A 2000-es években e területek szerepe valamelyest csökkent, a Bridgestone gumibroncsgyár 2005-ös átépítésével pedig végképp megszűnt (15. ábra).

Megítélésünk szerint legalább 1 km védőtávolság tartandó a nagy jelentőséggel bíró tatarai Kis-dűlői előgyülekezőhelytől. Ezen a védőterületen semmiféle objektum nem helyezhető el, ami a vadludak zavarását idézheti elő.

A környei ipari park fejlesztését (Tata irányába történő terjeszkedését) leginkább ebből a szempontból szükséges átgondolni. A környei puffterületen az elmúlt években csupán kisebb (1-2 ezres) hibacsapatok voltak láthatók, de a közeli tatarai földekben már jóval nagyobb csapatok fordulnak meg napi rendszerességgel. A vadludak közismerten nagyon óvatos madarak, amelyeknek meglehetősen nagy védőtávolságra van szükségük ahhoz, hogy továbbra is zavartalanul keressék fel megszokott táplálkozóhelyüket. A környei területnek ilyen védőtávolság biztosításában van kulcs szerepe, tehát igen óvatosan szükséges mérlegelni azt, hogy az ipari park milyen mértékben terjeszkedik tovább, milyen távolságra közelíti meg a tatarai előgyülekezőhelyet.

Ezzel egyidejűleg értékelődtek fel a Tataboz közelebb eső – a környeivel szervesen összefüggő – puffterületek, ahol az utóbbi években napi rendszerességgel láthatók sokszeres vadlud csapatok és itt alakult ki az Öreg-tóra érkező vadlud tömegek egyik stabil „előgyülekezőhelye” is (alkonyatkor sokszor ilyen előgyülekezőhelyeken verődnek össze a különböző irányokból érkező vadludak és innen együtt felkerekedve repülnek át a szomszédos Öreg-tavi éjszakaihelyükre). Ezeknek az előgyülekezőhelyeknek igen fontos szerepük van, hiszen az éjszakaihely esetleges alkonyati zavarása esetén is itt találhatnak átmeneti pihenőhelyet a madarak.

15. ábra: A Szentgyörgypusztai szomszédságában 2005 őszén kialakított Bridgestone gumiabroncsgyár megjelensével egy korábban stabil vadlud-táplálkozóhely tűnt el

5. A tervezett iparfejlesztés természetvédelmi hatásainak elemzése

5.1. A felhasználásra kerülő élőhelyek viszonylatában

A környei ipari park mintegy 330 hektáros távlati fejlesztési területe zömében szántó művelési águ területeket érint. A szántók között egy elhagyatottnak tűnő, kicsi ternető és az egykori Bodza-kútunk helyét adó nyárfaliget húzódik. Ugyancsak említést érdemel a Szentgyörgy-eret kisérv keskeny nádas és fűzliget, valamint a pusztáról kivezető dűlőutakat kísérv akác fasorok. Ilyen fasor zárja le a Környe-Tata közigazgatási határt is. Ezekben túlmenően a majorság területén elterülő néhány hektáros gyepterület jelent némi változatosságot. A nagykiterjedésű agrártájon ezek megőrzése az iparfejlesztést figyelembe véve méginkább szükségesnek tűnik. A szántók beépítése természetvédelmi érdekeket nem sért, de a beépítést szigorú határok között szükséges tartani, erre vonatkozó javaslatot a 4. fejezetben teszünk.

5.2. A Tatai Öreg-tó és a Natura 2000 területek vonatkozásában

Jelen természetvédelmi hatáselemzés keretében elsősorban azt szükséges tisztázni, hogy az iparfejlesztésbe bevont 330 hektáros mezőgazdasági terület milyen mértékű hatással lenne a Tatai Öreg-tó Natura 2000 Különleges Madárvédelmi Terület és egyúttal Ramsari-terület madárvilágára, mindennekelelt a to legnagyobb értékeit jelentő vadludakra?

Közudott, hogy az óvatosságuktól ismert vadludak Tatan egy számos antropogén hatással terhelt tavon gyűlekeznek. Az Öreg-tó Európa-szerte egyedülálló abban a tekintetben, hogy egy város csaknem teljesen körbeveszi és mégis vízimadarak tizezrei pihennek a vizén. Ahhoz, hogy ez az egyedülálló jelenség hosszú távon is fenntartható maradhasson, igen következetes és szigorú természetvédelmi intézkedések szükségesek továbbra is Tatan és nagyon fontos, hogy a környező nagykiterjedésű mezőgazdasági területek (a vadludak fő táplálkozótérületei) a jövőben is zavartalanok maradjanak. Ha az itt telelő vadludak táplálkozási körülményei jelentősen romlanának, az kihatással lenne a Natura 2000 terület madárvilágára is.

A környei és tatabányai ipari park jelenlegi beépített területei a Tatai Öreg-tó Natura 2000 környei és tatabányai ipari park jelenlegi beépített területei a Tatai Öreg-tó Natura 2000 területéhez viszonylag közel húzódnak, hiszen a Tatabánya, Buzavirág úti Coloplasti mintegy 2,2 km-re helyezkedik el a Madárvédelmi Terület szélétől, míg a Tatai Öreg-tótól kb. 4,8 km-re. Amennyiben a környei ipari park fejlesztésére az eredeti elképzelések szerint kerülne sor, úgy a tervezett iparterület a Natura 2000 terület szélét kb. 520 méterre közelítené meg, az Öreg-tavat pedig 1,7 km-re (16. ábra). Ez még akkor is igen összetett határendszerrel terhelné a nemzetközi jelentőségű természetvédelmi területet, hogy egy 450-550 méter széles erdő és az M1 autópálya választana el a védett területtől (az Öreg-tó irányában kedvezőbb a helyzet, hiszen ott az 1,7 km távolság szinte teljes egészében erdőterület).

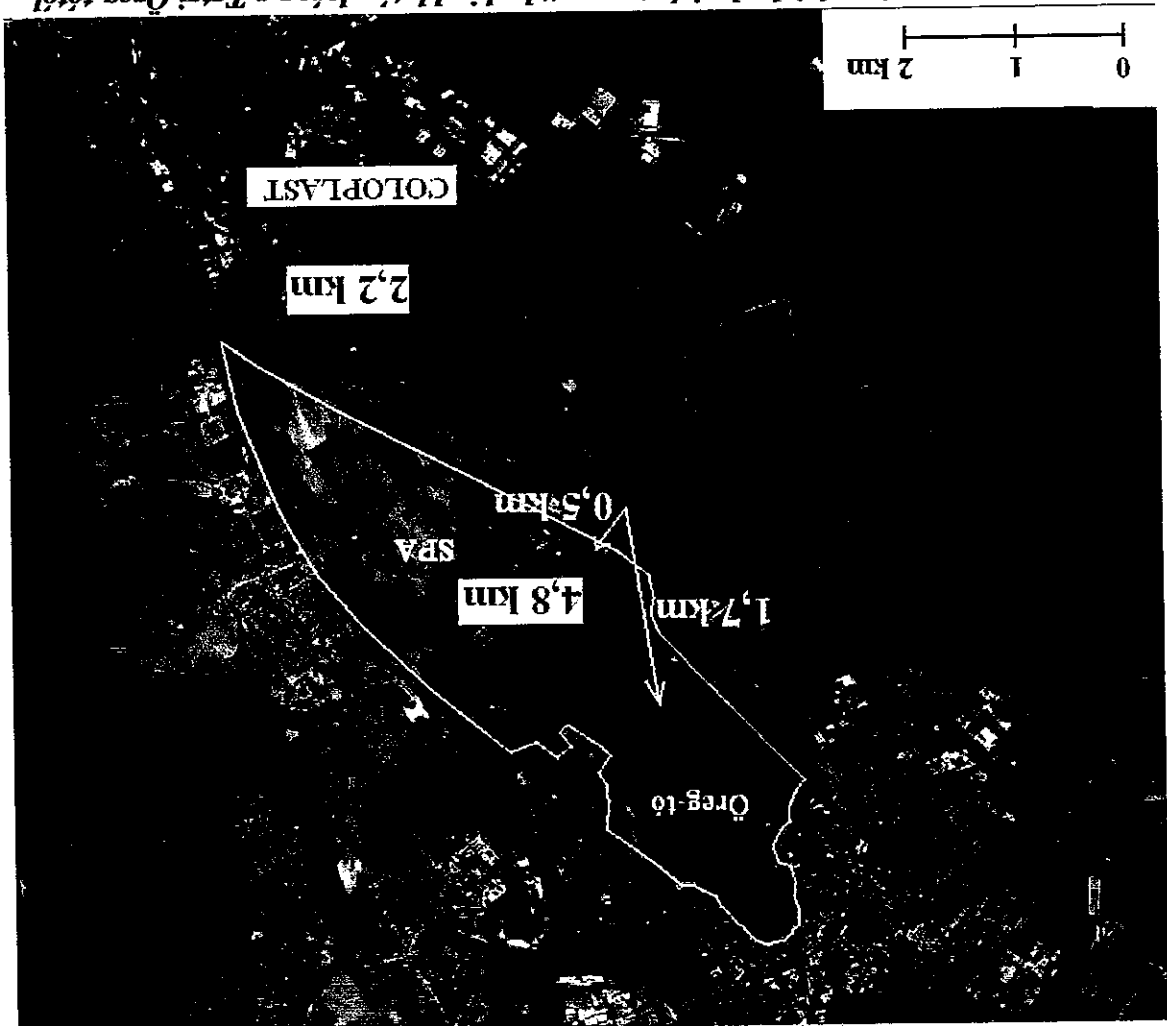
A vizsgált környei terület esetében azért szükséges fokozott körültekintés, mert igen közel fekszik a térség egyik legstabilabb vadlud-táplálkozóhelyéhez, a Tara határában húzódó

Tekintettel arra, hogy az Öreg-tavon az őszi-tavaszig terjedő időben tízezres nagyságrendben gyülekező vízimadarak legfontosabb táplálkozóterületei főként a városi környéki területen húzódnak, így a vizsgált környei terület légtérben rendszeresen – a téli időszakban akár naponta – vonulnak át jelentős madártömegek. Nem mindegy, hogy e légtérlyosót milyen hatások érik, milyen fényszennyezés vagy zajterhelés okozhat nem kívánatos zavaró tényezőket.

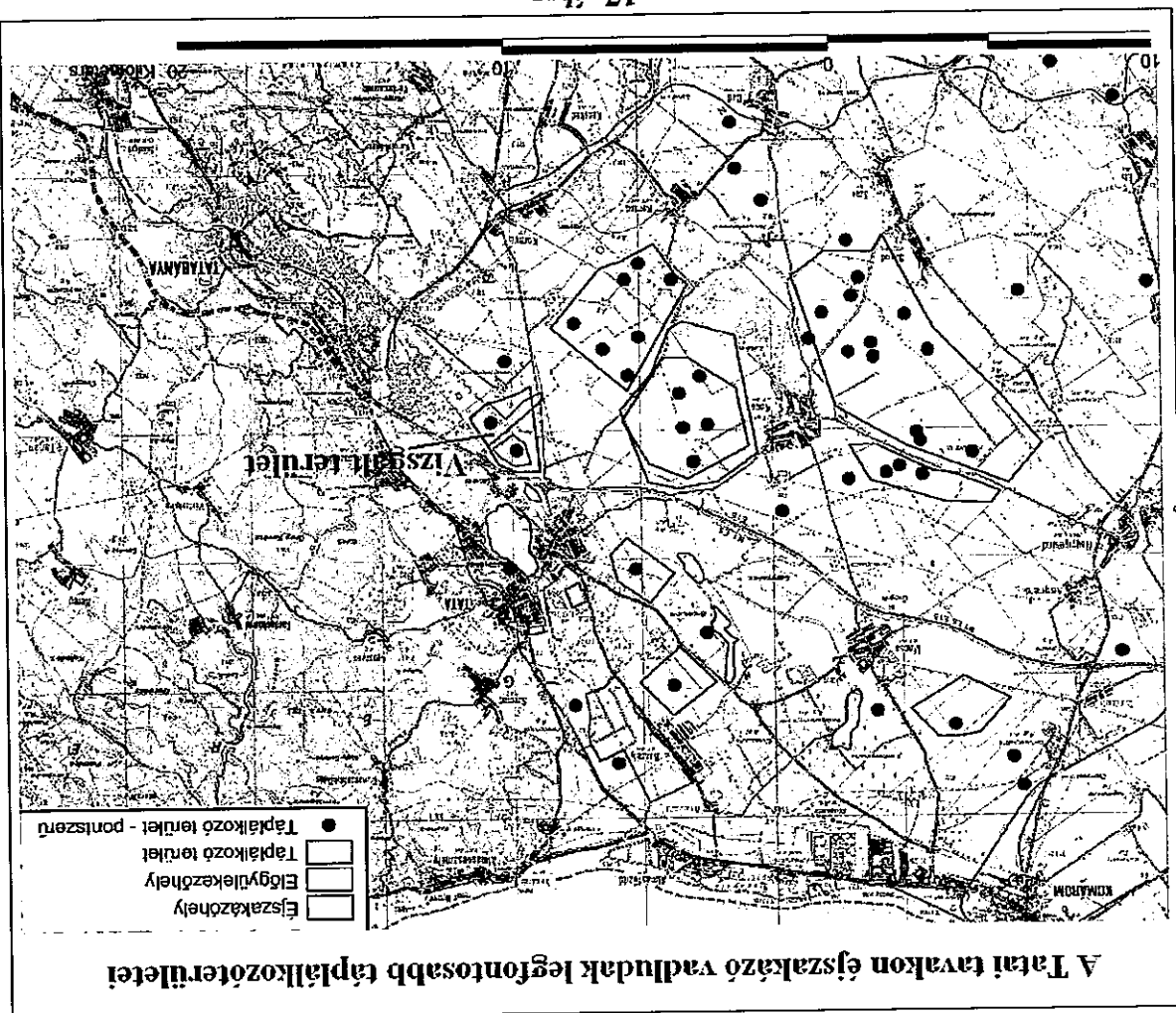
5.3. A térségbeli vadlud táplálkozóhelyek tekintetében

A környei ipari park bővítésének tehát egyik kulcstfontosságú szempontja kell legyen, hogy azt az Öreg-tó és a Natura 2000 területtel minél nagyobb távolságban kell tartani. A bővítési területen pedig fokozott módon szükséges gondoskodni a beépítések és termelés okozta környezeti hatások minimalizálásáról (főleg zaj- és fényszennyezés tekintetében).

16. ábra: Az ipari park jelenlegi és tervezett legkisebb távolsága a Tái Öreg-tóval és az Öreg-tó Natura 2000 SPA-terület szélétől

Kis-dűlőhöz. Itt az utóbbi években egyre nagyobb, már mintegy tízezres libacsapatok fordulnak meg napi rendszerességgel. E mintegy 120 hektáros terület jelentőséget növeli, hogy itt alakult ki az Oreg-tóra éjszakai vadludak behúzó vadludak egyik igen fontos előgyülekezőhelye, tehát ahol a 20-30 km sugarú térségből Tatara érkező ludak alkonyatkor összesereglenek és este innen repülnek át az Oreg-tóra. Az ilyen területek azért is fontosak, mert ha az éjszakai előgyülekezőhelyen bármilyen zavarás adódna az alkonyati órákban (pl. kocsolyázók vagy tömederben sétálók lennének vagy munkagépek dolgoznak), akkor itt találnak nyugodt helyszínt, ahonnan a sötétség beálltával huznak be a tóra.

Armenyiben a Szentgyörgypusztai térségben kialakítandó új ipari park a szabályozási terv szerint egészen a Tata-Környe közigazgatási határig húzódna, az olyan zavaró hatással lenne az innen mindössze 200 méterre húzódó fontos vadlud táplálkozóhelytől és előgyülekező helytől, hogy szinte biztosra vehető annak megszűnése és ez a Tatai Oreg-tó nemzeti madártani jelentőségének drasztikus csökkenéséhez vezetne. Nem szabad elfelejteni, hogy az Oreg-tó nemzeti természeti jelentőségének megőrzése csupán részben köszönhető az Oreg-tó nyugalmát biztosító szigorú szabályozásnak, legalább ilyen mértékben szükséges a tótl mindössze néhány kilométerre húzódó mezőgazdasági területek, beépítetlen területek mostani jellegének megőrzése.